

MUINSUSKAITSEAMET

Viljandi Linnavalitsus
viljandi@viljandi.ee

Teie: 10.06.2025 nr 6-3/25/1939
Meie: kuupäev digiallkirjas nr 5-10/1545-1

Viljandi linna üldplaneeringu muinsuskaitse eritingimustest

Saatsite Muinsuskaitseametile kooskõlastamiseks Viljandi linna üldplaneeringu muinsuskaitse eritingimused. Muinsuskaitseamet on dokumendiga tutvunud. Ammendava vastuse andmiseks on vaja asjaolusid ja alusdokumente täiendavalt uurida. Viljandi linna üldplaneeringu muinsuskaitse eritingimused on lisatud Muinsuskaitseameti menetluskomisjoni järgmise (28.08.2025) koosoleku päevakorda. Käesolevaga saadame Teile esialgsed tähelepanekud, mille alusel saate dokumenti korrigeerida enne menetluskomisjoni järgmist koosolekut.

Eritingimuste koostamisel on muuhulgas olnud aluseks Vabariigi Valitsuse korralduse „Viljandi muinsuskaitseala kaitsekord“ eelnõu KUM/25-0482 ja eelnõu seletuskiri. Kaitsekorra eelnõu koostamisega seotud arutelud ja järeldused ning selle tarbeks koostatud alusuuringud on asjakohased dokumendid, mille kasutamine on tänuväärne. Samas juhime tähelepanu, et muinsuskaitse eritingimused saavad tugineda vaid kehtivatele õigusaktidele. Viitamine kaitsekorra eelnõu kohastele kaitsekategooriatele, maa-alade tinglikule jaotusele (kaitsevööndi osa 1 ja 2 jmt) või kavandatud piirile ei ole korrektne. Kuni Viljandi muinsuskaitseala kaitsekord ei ole jõustunud, kehtib Viljandi vanalinna muinsuskaitseala põhimäärus ja muinsuskaitsealaga seotud nõudeid saab esitada kehtiva põhimääruse kohastes piirides.

Eritingimuste 5. osas (p 5.1) toodud *ettepanek ühildada Viljandi linna üldplaneeringu nõuded muinsuskaitse alaste õigusaktide nõuetega (sh uue kehtestatava Viljandi muinsuskaitseala kaitsekorra nõuetega)* on probleemne samal põhjusel – muinsuskaitse eritingimused saavad tugineda kaitsekorra eelnõuga seotud alusuuringutele jt jõustunud dokumentidele, aga mitte kaitsekorra eelnõule, mis ei ole õigusaktina kehtestatud.

Samas on veel mitu sisulist ettepanekut, millele Muinsuskaitseamet annab seisukoha.

P5.3 on tehtud *ettepanek Viljandi ordulinnuse ja keskaegse linnamüüri asukoha täpsustamine mälestiste registris*. Täname, et olete juhtinud tähelepanu ebatäpsusele. Mälestiste info täiendamine ja täpsustamine on Muinsuskaitseametil kavas mälestiste nimekirja korrastamise käigus. Lisaks eksperdihinnangus (eritingimuste lisa 9, Haak 2022) välja toodud Viljandi Ordulinnuse piiride ettepanekule on valmis ka eksperdihinnang linnakindlustuste andmete muutmiseks

(https://register.muinas.ee/ftp/Arheoloogia/14713_Haak_2022_Viljandi%20linnamyyr_vallikraa_viga_EH.pdf).

P5.4 toote välja, et üldplaneeringus tuleks kajastada teadaolevad arheoloogilise kultuurikihiga maa-alad ja maa-alad, kus arheoloogilise kultuurikihi olemasolu on tõenäoline. Nõustume, et hetkel on

kaardistamata arheoloogilise kultuurkihiga alad väljapool muinsuskaitseala, kus samuti on teateid arheoloogilisest kultuurkihist ja arheoloogilistest leidudest. Muinsuskaitseamet on valmis ka need alad kaardistama ning selle info üldplaneeringusse lisama, koos vastavate soovitustega, mida antud aladel ehitus- ja kaevetöid kavandades võiks silmas pidada.

P6.1 toodud ettepanek vähendada muinsuskaitseala ja määratleda muinsuskaitseala piirkonna 2 Ranna puisteest Viljandi järve poole jääv osa ning muinsuskaitseala piirkond 3 võimalike arheoloogiliste leiukohtade alana muinsuskaitsealast väljas lähtub kaitsekorra eelnõust. Leiame, et ettepanek ei ole kohane, kuna muinsuskaitseala riikliku kaitse eelduse kriteeriumiks ei ole üksnes ehitised või vaated. Järv ja järveäärne ala on Viljandi ajaloolise linnasüdamega tähenduslikult seotud. Ranna puisteest järve poole jääva ala hõlmamine muinsuskaitseala piiresse on põhjendatud, kuna seal on arheoloogiline kultuurkiht, mis on linna kujunemisega lahutamatult seotud ning selle välja arvamine muinsuskaitsealast ei ole põhjendatud. Samuti on seal säilinud alale iseloomulik haljastusviis, väärtuslikud loodusobjektid ja maastikuelemendid. Järve, linnuse ja asula kooslus moodustab tervikliku linnaehitusliku kogumi, mis annab tunnistust aja jooksul toimunud asustus-, arhitektuuri- ja kultuuriajaloolistest ning ühiskondlikest protsessidest.

P6.2 tehtud ettepanek eemaldada „Viljandi järve äärne ajalooline haljasala“ ajalooliste haljasalade hulgast. Leiame, et üldplaneeringu muinsuskaitse eritingimustega ei ole kohane teha parandusettepanekuid Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõule. Kõnealust roheala puudutava teksti ja nõuete sõnastust on kaitsekorra koostamise käigus korduvalt kaalutud ja muudetud ning võimalik, et töö sellega jätkub. Vaatamata sellele, kuidas defineeritakse haljasala või nimetatakse luhta on see ala osa maastikust, mis on olemuslikult seotud linnuse ja linna arenguga ning selle muinsuskaitsealast välja arvamine ei ole põhjendatud.

P6.3 tehtud ettepanek vähendada Viljandi muinsuskaitseala ehitismälestise Viljandi ordulinnuse varemed vallikraaviga, 13.-17. saj ulatuses ei ole vastuvõetav. Ajalooline linnasüda on kujunenud linnuse juures arenenud asulast. Muinsuskaitseala eesmärk on kaitsta linnaehituslikku tervikut ning linnus on osa sellest.

Eritingimustes parandada mälestisi puudutav info – osade mälestiste kaitsevööndi kohta on tabelisse märgitud „puudub“, ehkki tegelikult on kaitsevöönd olemas.

Eritingimustes käsitleda Viljandi mõisa kalmistut, mille keskmes on ka mälestis Viljandi Katariina kabeli varemed, reg nr 14718. Paikneb KÜ 89714:001:0004 Mõisapark. Katariina kabeli ümbrust on käsitletud ka eritingimuste lisas 9 (Haak 2022). Kabeliga seotud täiendavad eksperdihinnangud, sh ülevaade 2021. aastal tehtud georadari uuringust (https://register.muinas.ee/ftp/Arheoloogia/14718_Harjo_2021_Georadariuuring_Viljandi_mõis.pdf), on kättesaadavad kultuurimälestiste registrist.

Üldplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste dokumendis soovitame käsitleda ka kultuuriväärtuslikke üksikobjekte ja [20. saj väärtuslikku arhitektuuri](#).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Monika Vestman
Viljandimaa nõunik
Nõustamisosakond

